

Hodnocení prezentací z předmětu Ekologie a životní prostředí

Martina Bartoňová – Vliv malých vodních nádrží: Práce není špatná, měla jste to navíc těžší v tom, že se po Vás chtěl vlastní názor. Ale vyskytují se zde protichůdné postoje nebo jsou nejasné – jaký vliv malých vodních nádrží tedy podle Vás převáží?

Zatím se při politických i odborných diskusích akcentují přínosy k zadržení vody v krajině, to považuji za jednostranné. Není jasné, k čemu tato zadržovaná voda bude dobrá – nedá se s ní v podstatě manipulovat, jen tam bude zadržovaná a bude zahnívat a vypařovat se. Říkáte, že ten zvýšený výpar je dobrý, zvlhčí vzduch – jenže tento efekt bude velmi malý a pro malý potůček, který nádrž bude napájet to může být fatální, pravděpodobně bude zcela vysychat. Přitom pro zadržení povodně z přívalových srážek bývají zase malé vodní nádrže příliš malé a často z větší části plné vody, takže povodeň se přes ně jen převalí. Protipovodňovou ochranu malé vodní nádrže považuji spíše za vodohospodářskou propagandu. Ani naše největší přehrady protipovodňovou ochranu nezvládají, jen mohou mírně srazit kulminační průtok. Jak se ukázalo na vltavské kaskádě v r. 2002, povodeň v Praze spíše zhoršila, protože ji urychlila. Ještě musím upozornit, že obrázek kruhové usazovací nádrže v prezentaci není usazovací nádrž ve smyslu zachycení sedimentů z krajiny, ale jedná se o betonovou malou kruhovou nádrž v čistírně odpadních vod, ve které se usazují těžší součásti splašků z kanalizace.

Johana Jaroňková – invazivní druhy: Prezentace splnila očekávání, je to dobré, přiměřeně rozsáhlé dílo. Snad by mělo být doplněno, že netýkavka žláznatá (ta vysoká, fialově kvetoucí) roste víceméně jen podél vod, především tekoucích, kterými se šíří. Takže i když na síťové mapě rozšíření to vypadá, že je zaplavena téměř celá republika, jedná se ve skutečnosti jen o tato stanoviště – na rozdíl od netýkavky malokvěté, která naše lesy zaplavila souvisle a je to největší devastátor bylinného patra našich lesů i semenáčků dřevin. Křídlatka žláznatá se např. v národním parku Podyjí likviduje tak, jak jste popsala, že by se to mělo dělat – pracovníci správy nár. parku ji každoročně na březích Dyje za květu vytrhávají. Borovice vejmutovka – zkoušeli ji u nás pěstovat a během posledních 30 let u nás vyhynula. Sama se nešířila – s jednou výjimkou, a to je národní park Česko-Saské Švýcarsko, kde se chová až neuvěřitelně invazivně a vytlačuje dokonce ze skal naši borovici lesní. Kustovnice cizí – bylo jí dříve dost, ale posledních 15 let ji již nepotkávám, myslím, že není velkým rizikem, i když může likvidovat stepní trávníky – tak to pak je problém. Javor jasanolistý je z hlediska lesnického plevel a nepěstuje se, zato bohužel i v lesích šíří a vytlačuje naše dřeviny. Pajasan se také nepěstuje, je to u nás silně ruderální (smetištní) druh a těžko se ho spíše zbavit. Kromě výsadeb v ulicích či na perónech železnice se u nás již od 60. let nevysazuje ani akát, lesníci si s ním naopak nevědí rady, nechtějí ho, ale nedokážou se ho zbavit.

Michaela Kousalová – zákon o ochraně přírody kontra zákon o myslivosti: Pěkný živý projev, oceňuji porozumění některým nesrovnalostem v zákonech. Ale mám pocit, že jste neporozuměla dobře znění těch citovaných pasáží o tom, kdo povoluje vysazení nepůvodních druhů – tam to nepovoluje jeden z vyjmenovaných úřadů, ale musí (měly by) to povolit všechny. Každopádně problém je v tom, že některé druhy zvířat považuje myslivecký zákon či spíše vyhlášky k němu za škodnou a z hlediska ochrany přírody jde o druhy na něž se vztahuje obecná ochrana přírody a některé druhy jsou přímo zvláště chráněné. Některé rozpory se již odstranily, ale stále to neporozumění trvá. Největší problém však není v zákonech, ale v praxi myslivců, kteří se cítí pány honitby s právem dělat si v lese, co se jim zalíbí. Střílejí či tráví vlky a rysy, dravce, havranovité - tedy i druhy striktně chráněné. Také bez povolení vjíždějí do lesů – třeba jen si jedou zastřílet, na čekanou, atd. tedy by si měli spíš udělat procházku. Udržují vysoké stavy černé zvěře, která devastuje krajinu komplexně a tvrdí, že s tím nemohou nic dělat, což není pravda. Atd.

Dominik Musil – kůrovcová kalamita: Bylo prezentováno úspěšně během cvičení online.

Jan Donoval – průplav Dunaj-Odra-Labe: pěkná prezentace, řekl bych zodpovědná. V zásadě není co vytknout. Jen k té argumentační rovině propagátorů výstavby bych něco dodal. Winston Churchill kdysi prohlásil, že věří jen těm statistikám, které sám zfalšuje. Problém je, že v případě tohoto projektu,

nejsou u nás zkušenosti s podobnými stavbami, takže všichni jen teoretizují a nic jiného jim nezbývá. Za sebe uvedu, že ekonomické vyhodnocení výhodnosti stavby DOL považují za neseriózní. Není totiž vůbec jasné, co by se mělo po průplavu dopravovat. V baroku (1653) se pro výstavbu argumentovalo tím, že je třeba Moravu pozdvihnout po třicetileté válce, aby se rozjela řemesla a obchod. Císař to zvažil a peníze na to nedal. Pak se argumentovalo periodicky vším, co bylo zrovna v kurzu, jednou to byl obchod, pak se zase argumentovalo suchem a potřebou čerpat vodu z Dunaje nahoru, jednou potřeba dopravovat přetěžké železné kusy z ostravských hutí, po r. 1997 protipovodňovou ochranou, nyní opět suchem a nově tedy rekreací. Ani jednou za těch 370 let se ale definitivně nezačalo stavět, protože všichni věděli, že to bude drahé a profit nejistý. Udělalo se jen pár úprav a staveb, které by se až na výjimky stejně musely udělat. Nyní v době, kdy těžký průmysl na Ostravsku do značné míry skončil, je smysl kanálu o to hůře obhajitelný. Navíc něco, co průplavová lobbistická nezmiňují: 1. Proti výstavbě kanálu se svým hlasováním vyslovil již Moravský zemský sněm v r. 1905 (ca) – a to tehdy by ještě smysl proti dnešku měl, železnice nebyla stavěna na velkou zátěž, na Ostravsku průmysl prosperoval a bylo by snadnější vozit výrobky do Vídně (tehdy hlavní město). 2. byl postaven kanál Dunaj – Mohan – Rýn, který většinu dálkové dopravy, co by připadala v úvahu na dopravu přes DOL, již stáhl na sebe. A ani ten není vytištěný. I tam se argumentovalo, jak je nezbytný pro Spolkovou republiku a podle nepotvrzených zpráv je využitý jen z poloviny. 3. Co reálně hrozí, že by se mohlo průplavem, když už bude stát dopravovat? Velkoobjemové a těžké a co ČR tak může vyvážet? Zdá se, že to může být jen šterk, písek a kámen. Tedy otevření desítek dalších lomů a těžeben, pochopitelně především v nivě Moravy, ze které východní polovina Moravy bere pitnou vodu.

Daniel Koy – Nové Mlýny: Bylo úspěšně prezentováno a komentováno během on-line cvičení.

Lucia E. Hámorová – invazivní druhy na Slovensku: Pěkná prezentace. Oceňuji mapky, i když zvláště malé lokality se v prezentaci ztrácely. Pokud jste obrázky některých invazivních druhů kreslila sama, je to skvělé. Vzhledem k tomu, že máme předmět Ekologie a ŽP mohly být zmíněny i ekologičtější postupy likvidace invazivních dřevin a tím myslím tzv. kroužkování, kdy se v dubnu ve výšce ca 1,3 m seškrábe kůra dřeviny vč. lýka. Strom tlačí vodu do koruny kmenem, ale asimiláty, které měly putovat na zimu lýkem do kořenů se tam již nedostanou a dřevina se tak časem vysílí. Ale musí se to dělat důkladně a následně kontrolovat a případně zbývající kousky lýka a obnovující se kůry dodatečně odstraňovat. Možná to byl umělecký záměr, ale pro jistotu dodávám, že u latinských názvů organismů se první písmeno rodu píše velké a vše kurzívou, tedy např. *Ailanthus altissima*. Překvapuje mě, že na Slovensku není za invazivní považovaný akát, asi už je ho příliš a lidé si zvykli. Ovšem stepní stráně si zvykají tak, že zanikají. Doplním - kustovnice cizí se vysazovala právě pro její hustotu a hustotu kořenů na svazích teras a naspů, aby se stabilizovaly. K definitivní likvidaci invazivního druhu je také zpravidla po likvidačním zásahu vysázet či vyset na plochu jiné vhodné rostliny, jinak uvolněnou plochu invazivní rostlina opět časem obsadí. A ještě na jednu věc pozor – uvádíte, že za invazivní se považují ca 2 % cizích druhů. To jsme se ovšem často v historii mýlili. Zpočátku se cizí rostlina adaptuje, což může trvat i 50 let, kdy má potíže sama se sebou a chová se „mravně“. Ale jak se zadaptuje, vystřelí a začne se šířit. Takže těch rostlin bude zřejmě více než jen 2 %.

Aleš Novotný – vývoj postoj veřejnosti k otázce ŽP po r. 1989: Starší období jste zpracoval výborně, je to informačně bohaté. Je tam dobře vidět upadající zájem o ŽP, což může být tím, jak jste to prezentoval, že se ŽP zlepšilo, tak to lidé přestali považovat za akutní. Ovšem druhý důvod je dle mých poznatků ten, že mnoho lidí se vrhlo na konzumní způsob života, začali věřit heslu, že „ekologie je jen ta třešnička na dortu“ a „o peníze jde až v první řadě“. Přestali se tím tedy zabývat pro zahlcení jinými tématy a změnou postojů. Pak bohužel ve Vaší prezentaci následuje časový nepochopitelný hiát a následují až r. 2018 a 2020. Při vyhodnocení anket z posledních let zazní veřejností tvrzený zájem o ŽP a dokonce velmi dobré renomé „ekologických organizací“, což je v kontrastu s tím, jak je tato problematika podávána často právně krajskými politiky a úředníky i jak se o tom diskutuje na internetu. Tento rozpor by bývalo dobré ve videu vysvětlit. Zrovna tak by bylo dobré rozebrat převažující negativní postoj k řešení ŽP ze strany EU a vliv dezinformací. Jedno doporučení k formě – videu by prospělo, kdybyste se u prezentování méně pohupoval. Celkově Vaše video vyhovuje.

Tereza Větríčková – přirozené lesy ČR: Presentace je docela dobrá. V úvodu bylo vhodné uvést, že hodnocení přirozenosti lesů různými postupy už probíhá ca 70 let, ne-li více. A bylo by dobré uvést nejnámější autory a klasifikace. Na to mělo navázat, že jste tedy vybrala jeden z přístupů. Mělo hned zde být řečeno, podle koho a z jakého zdroje jste čerpala – jde o přístup čistě z hlediska ochrany přírody. Za přirozené lesy jsou tak vybrány jen ty, kde se prakticky nehospodaří. To je velmi tvrdé kritérium. Lesníci by totiž postupovali jinak, jejich pojetí je širší a dle mého názoru je užitečnější. Takto se totiž do výběru dostaly opravdu jen ty nejpřirozenější lesy, často právě na extrémních stanovištích, které ani často lesy nejsou – např. porosty kosodřeviny v Krkonoších, porosty rašelinišť, skal a sutí. Téměř se tam neobjevily, a Vy jste o nich vůbec nemluvila, lužní lesy. Při tom tam se určitě nachází velký podíl přirozených lesů. Ve videu jste uvedla přirozené lesy nížin, tam by ty lužní lesy patřily, ale při tom jste mluvila o NP Podyjí či Moravském krasu. To nejsou nížiny, ale střední polohy, vrchoviny. Při zadávání tématu jsem stál o to, abychom si geograficky ukázali rozdíly v množství lesů s přirozenou dřevinnou skladbou v rámci ČR, tedy hodně v Karpatech, méně na střední Moravě a v Jeseníkách a pak ten gradient ubývající přirozenosti dále směrem na západ. Je to tím, že právě ze západu se šířila saská lesnická škola smrkových či borových monokultur, u nás nacházející pochopení především v německy mluvících oblastech. Toto je pěkná přírodně-humánní zákonitost.

Václav Netušil – environmentální kauzy dálnice D3 a D55: Nemohu na první místě nezmínit formální stránku prezentace – Václave, chtělo by to živější projev, toto odpovídá spíše výkonu uspávače hadů. Také často byly čteny jen napsané odrážky v prezentaci. Pro toho, kdo tyto kauzy nezná, bylo by vhodné zdůraznit ten hlavní problém. V případě Posázaví je to nepochybně velké znehodnocení ikonické oblasti pražské turistiky a vůbec kolébky trampingu v dnešním Česku. Je to ironické – lidé sem koncem 19. století začali utíkat před hlukem a kouřem rozvíjející se průmyslové Prahy, a ony by je zde hluk, velké stavby a znečištěné ovzduší zasáhly právě v tomto srdci úniku z civilizace. Kdyby neexistovala jiná varianta trasy, nezbylo by než se s tím smířit, ale variant je zde snad 10 a byla vybrána jedna z nejhorších. Především se ale dálnice D3 vůbec nemusela stavět, měla se dostavět do Č. Budějovic dálnice D4, která už byla v 90. letech téměř z poloviny hotova (po Příbram). Přitom ta prochází krajinou průměrně až podprůměrně hodnotnou a nikdo nikdy proti této trase nevystoupil. Už se 20 let mohlo jezdit do Č. Budějovic z Prahy po dálnici. Bohužel silničáři si tuším v r. 1963 nechali schválit komunistickou vládou koncepci výstavby dálniční sítě v tehdejší Československu a podle toho stále jedou, i když se politické i hospodářské podmínky od té doby velmi změnily. D55 je velmi nechutná záležitost, hrály v tom roli všelijaké osobní zájmy a vazby (např. býv. ministr ŽP Ambrozek je z Hodonína). Přitom nevládní organizace navrhovaly trasu této dálnice po východním okraji nivy Moravy (od Otrokovic ke Strážnici) a tam by přešla do Rohatce v dnešní trase I/55. Studoval jsem to, tuto trasu si i projel a bylo to logické. Tady Václave mělo být zdůrazněno hlavně toto: Byly v obou případech rozumné alternativy, ale byly smeteny ze stolu. Často kvůli – jak jsem přesvědčen – pýše silničářů, že jim moudrým nebude nikdo zasahovat do jejich písečku. U nás se bohužel debata (nejen o dálnicích) nevede věcně, ale silově. Podobné je to s vodohospodářství. Ale tento škodlivý rezortní přístup zde již byl od 50. let, dokonce i komunisté sami si na to stěžovali ale nic s tím neudělali.

Lenka Černošousová – problematika černé zvěře: Bylo úspěšně prezentováno a komentováno během on-line cvičení.

Ālfoldi Libor – Znečištění ovzduší a vody: Bylo úspěšně prezentováno a komentováno během on-line cvičení.

Frajtková Júlia – problémy ŽP na Slovensku.

Miroslav Polák – dálnice D43: Oceňuji, že jste si k tomu hodně nastudoval a v problému se dobře zorientoval. Je to velmi dobré. V podstatě nemám co vytknout. Oceňuji i to, že jste hovořil víceméně spatra, ne jen četl odrážky v prezentaci. K vlastnímu tématu – tento problém je klasickou ukázkou konzervativnosti dálničního plánování u nás. Když se Hitlerova dálnice v r. 1939 začala stavět, Brněnská

přehrada ještě ani nebyla napuštěná a Bystrc byla ves daleko za Brnem. Od té doby se téměř vše změnilo, jenom trasa se již 80 let plánuje stále ta samá. Tento konzervativismus je jedním z hlavních problémů výstavby našich silnic. ŘSD má prostě schválený koncept z doby před 60 lety, něco je drženo jako územní rezerva v územních plánech. A změnit to se jim nechce, protože by to znamenalo to přepracovat a projednat a to by byla práce navíc. Ale je zde ještě dle mého jeden konzervativismus, obecně lidský: Dříve každý obyvatel ať vsi či města chtěl, aby silnice vedly kolem jeho nemovitosti, aby měl snadnou dopravu, popř. mohl dobře podnikat, bylo ho ze silnice vidět, a nemovitost v případě potřeby mohl lukrativně prodat. Takže blízkost hlavních tahů byla brána jako obecné velké dobro pro bydlení poblíž. Jenže toto platilo ve středověku a skončilo po II. světové válce s exponenciálním nárůstem dopravy, a to především dálkové a velmi těžkými kamiony. Vždyť v 19. stol. se stavěly železnice s tím, že na nich budou jezdit nákladní vozy s nosností 10 tun, dnes po dálnicích jezdí kolosy s hmotností přes 50 tun. Tedy: Dnes už nikdo o blízkost dálnic u svého domu nestojí, naopak dochází výstavbou dálnice poblíž ke snížení hodnoty nemovitosti pro bydlení až na polovinu. I kdyby šlo jen o peníze, je to velká ztráta, kterou lidem nikdo nekompensuje. Při tom, kdyby lidem zde bydlicím nabídli nějakou finanční kompenzaci, stavba by se sice prodražila, ale už mohla dávno stát. Politici pak mluví něco o NIMBy, ale proč by někdo měl chtít znehodnotit svoje prostředí a cenu nemovitosti? Má za to pochopitelně právo bojovat. A pokud společnost trvá na tom, že je to obecně potřebné a prospěšné, ať to tedy postiženým nahradí. Podobně jako v současné koronavirové krizi jsou v zásadě oprávněné požadavky: Je obecným zájmem kvůli ochraně veřejného zdraví zavést v zemi lockdown, OK, tak je potřeba to těm nejvíce postiženým alespoň z větší části kompenzovat. To dnes víceméně všichni chápou, ale u výstavby dálnic to je tabu. V tomto dodnes vládne myšlení z 19. století, nebo z doby komunistického pokusu, kdy na vlastnictví a ceně nezáleželo. V tom je ten problém, míč je na straně hřiště státu, ne místních bydlicích, aby něco řešili a trpěli - a ještě je urážet NIMBy efektem.

Martinková Terézia – Lýkožroutová kalamita na Slovensku: Bylo úspěšně prezentováno a komentováno během on-line cvičení.